

- 2 ΟΚΤ. 2012

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ
ΕΛΕΓΧΟΥ

Αθήνα, 2.10.2012

Αρ. Πρωτ.: ΥΠ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α./ΓΡ.ΑΝ.ΥΠ./Κ.Ε./36

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Μιχάλη Κριτσωτάκη
2. Βουλευτή κ. Δημήτρη Γάκη
3. Βουλευτή κα Κατερίνα Ιγγλέζη
4. Βουλευτή κ. Σταύρο Κοντονή
5. Βουλευτή κ. Στέφανο Σαμοΐλη
6. Βουλευτή κ. Νικόλαο Συρμαλένιο
7. Βουλευτή κ. Πέτρο Τατσόπουλο
8. Βουλευτή κ. Ιωάννη Ζερδελή
9. Βουλευτή κ. Θοδωρή Δρίτσα
10. Βουλευτή κα Αγνή Κολογερή
11. Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας
του Πολίτη
12. Υπουργείο Ναυτιλίας και Αιγαίου

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 1433/7.9.2012 Ερώτηση

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 1433/7.9.2012 Ερώτησης των Βουλευτών κ.κ. Μιχάλη Κριτσωτάκη, Δημήτρη Γάκη, Κατερίνας Ιγγλέζη, Σταύρου Κοντονή, Στέφανου Σαμοΐλη, Νικόλαου Συρμαλένιου, Πέτρου Τατσόπουλου, Ιωάννη Ζερδελή, Θοδωρή Δρίτσα και Αγνής Καλογερή και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες υπηρεσίες μας, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Καιτόπιν ενδελεχούς έρευνας, τόσο στο αρχείο κλαπέντων πολιτιστικών αγαθών που τηρείται στη Διεύθυνση Τεκμηρίωσης & Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών (ΔΤΠΠΑ), όσο και στο αρχείο των λαθρανασκαφών, στο οποίο καταχωρούνται όλες οι μορφές αρχαιοκαπηλικής δράσης, δεν εντοπίστηκε καμία πληροφορία σχετική με «*σύλληψη αρχαίων ναυαγίων στην θαλάσσια περιοχή μεταξύ Νισύρου και Αστυπάλαιας*», όπως επακριβώς αναφέρεται στο κείμενο της Ερώτησης στη Βουλή. Επιπλέον, η ΔΤΠΠΑ μας ως καθ'ύλην αρμόδια Υπηρεσία για την παράνομη διακίνηση αρχαιοτήτων, συνεργάζεται με τις διωκτικές αρχές και θεωρούμε δεδομένο ότι εάν είχε εντοπιστεί ενάλια αρχαιοκαπηλική δραστηριότητα θα είχαμε ενημερωθεί από το Λιμενικό Σώμα, το οποίο ελέγχει και διασφαλίζει την εποπτεία του θαλάσσιου χώρου.

Σχετικά με τα μέτρα της πολιτείας κατά της αρχαιοκαπηλίας σας ενημερώνουμε ότι η ίδρυση της ΔΤΠΠΑ (Ν.3658/2008) αποτελεί το ουσιαστικό μέτρο που έχει ληφθεί από το πρώην Υπουργείο Πολιτισμού (νυν Γενική Γραμματεία Πολιτισμού) για τη χάραξη συγκροτημένης πολιτικής για την καταπολέμηση της αρχαιοκαπηλίας κατά την έννοια του Ν.3028/2002. Κύριοι άξονες της πολιτικής αυτής είναι αφενός η πρόληψη και αφετέρου η δίωξη της αρχαιοκαπηλίας, που αντιμετωπίζεται πλέον ως μορφή οργανωμένου εγκλήματος. Στο πλαίσιο της πρόληψης: α) βρίσκεται σε εξέλιξη δημιουργία αναλυτικής ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων κινητών μνημείων β) τηρείται σχολαστικά το υπάρχον αρχείο των κλαπέντων αντικειμένων και γ) ενημερώνεται λεπτομερώς το αρχείο των υποθέσεων αρχαιοκαπηλίας από όλες τις περιφερειακές εφορείες αρχαιοτήτων. Σχετικά με τη δίωξη, επιδιώκουμε το συσχετισμό όλων αυτών των δράσεων, προκειμένου η συνεργασία μας με τις διωκτικές και εισαγγελικές αρχές να είναι αποτελεσματική. Επίσης γίνεται προσπάθεια παρακολούθησης της δικαστικής εξέλιξης των υποθέσεων αρχαιοκαπηλίας, με κύριο μέλημα τη διαφύλαξη και διεκδίκηση των συμφερόντων του ελληνικού δημοσίου.

Η Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων δεν γνωρίζει την ύπαρξη αρχαίων ναυαγίων μεταξύ Νισύρου και Αστυπάλαιας, όπου εξ άλλου το βάθος της θάλασσας υπερβαίνει τα 1000 μέτρα και δεν

είναι δυνατόν να ερευνηθεί ο πυθμένας με καμία μορφή κατάδυσης, αλλά μόνον με την βοήθεια ωκεανογραφικών οργάνων και συσκευών. Αλυσιτελώς λοιπόν ούτε η Ε.Ε.Α. έχει ενεργήσει αυτοψία σε αυτήν την περιοχή ούτε όμως είναι δυνατόν, τα υποθετικά αυτά ναυάγια, να τα έχουν συλήσει αρχαιοκάπηλοι, διότι αυτό θα προϋπέθετε μια εξαιρετικά οργανωμένη επιχείρηση, με μεγάλο σκάφος ετιφανείας, εξοπλισμένο με ωκεανογραφικά εργαλεία και βοηθήματα, το οποίο θα έπρεπε να παραμείνει σε συγκεκριμένο στίγμα αρκετές ημέρες. Έχουμε την υπηρεσιακή άποψη ότι μια τέτοια παρουσία δεν θα διέφευγε της προσοχής των Αρχών που είναι αρμόδιες για την διασφάλιση των ελληνικών συμφερόντων στο Αιγαίο.

Η Ε.Ε.Α. έχει εντοπίσει, κατά την διάρκεια έρευνας που διεξήγαγε σε συνεργασία με το ΕΛΚΕΘΕ το έτος 2000, ένα ναυάγιο ιστορικών χρόνων (μάλλον του 18^{ου} αιώνας) με φορτίο κεραμικής στην Νίσυρο. Το εν λόγω εύρημα βρίσκεται σε βάθος σχετικά προσιτό για επαγγελματικές καταδύσεις. Ο εντοπισμός συνέπεσε με μια απόπειρα αρχαιοκαπηλίας που ήταν εν εξελίξει την συγκεκριμένη στιγμή, αλλά τα δύο σπογγαλιευτικά που επιχειρούσαν απομακρύνθηκαν εσπευσμένως, ευθύς μόλις αντελήφθησαν την προσέγγιση του ωκεανογραφικού σκάφους «ΑΙΓΑΙΟ» του ΕΛΚΕΘΕ, χωρίς να καταστεί δυνατή η ταυτοποίησή τους. Η υπηρεσιακή έρευνα που ακολούθησε απεκάλυψε τρεις σύγχρονες συσκευασίες με κεραμικά του ναυαγίου στον βυθό, που είχαν εγκαταλειφθεί από τους επίδοξους αρχαιοκάπηλους. Τα ήδη συσκευασμένα αυτά ευρήματα, που ήταν υπερεπαρκή για την χρονολόγηση και την επιστημονική αξιολόγηση του ναυαγίου, ανελκύστηκαν και συντηρήθηκαν στην Ε.Ε.Α. Μέρος αυτών εκτίθεται, ήδη από ετών, στο Μουσείο Νισύρου και όσα επί πλέον είναι εκθέσιμα θα περιληφθούν στο εκθεσιακό πρόγραμμα του Μουσείου Ενάλιων Αρχαιοτήτων, στον Πειραιά. Ο χώρος έχει κηρυχθεί από ετών ως ενάλιος αρχαιολογικός χώρος, για την αποτελεσματικότερη προστασία του, πέραν της προστασίας που απολαμβάνει λόγω της ομοειδούς κήρυξης των ναυαγίων πλοίων και αεροσκαφών άνω της πεντηκονταετίας.

Στην Ε.Ε.Α. διατηρείται αρχείο εναλίων αρχαιοτήτων που αφορά τόσο τα ναυάγια όσο και θέσεις, άλλοτε χερσαίες, που για ποικίλους γεωλογικούς λόγους σήμερα είναι ενάλιες, όπως π.χ. καταποντισμένα τμήματα οικισμών, αρχαία λιμενικά έργα κ.λ.π.. Οι αρχαιότητες αυτές απολαμβάνουν την προστασία των διατάξεων του Ν.3028/02 και γενικότερα της αρχαιολογικής νομοθεσίας. Υπενθυμίζουμε ότι ορισμένες κατηγορίες αρχαιοτήτων προστατεύονται αυτοδικαίως ανεξαρτήτως κηρύξεως (άρθρα 6, παρ. 4 και 20 παρ.2 του νόμου). Το αρχείο αυτό, προϊόν της υπερτριακοντετούς υπόστασης της Εφορείας, ενημερώνεται και με κάθε καινούργιο εύρημα που υποπίπτει στην αντίληψή της εξ αιτίας της συνεχιζόμενης δραστηριότητάς της (αυτοψίες, έρευνες, υποδείξεις, παραδόσεις κ.λ.π.). Όσον αφορά στην καταδυτική δραστηριότητα στους χώρους με ενάλια ευρήματα, αυτή προβλέπεται και ρυθμίζεται τόσο με τις διατάξεις της αρχαιολογικής νομοθεσίας όσο και με τις διατάξεις του Ν. 3409/05. Στο πλαίσιο αυτού του τελευταίου, ήδη το ΥΠΑΙΘΠΑ επεξεργάζεται σχέδιο Κ.Υ.Α. για την επισκεψιμότητα ορισμένων χώρων, με συνθήκες και τρόπο που θα διασφαλίζουν απολύτως μεν τα μνημεία, αλλά θα τα καταστήσουν και προσιτά στο κοινό.

Στον Οργανισμό του πρώην ΥΠΠΟ (Π.Δ. 191/2003), που ισχύει προς το παρόν, δεν προβλέπονται οργανικές θέσεις ενάλιων αρχαιοφυλάκων. Η φύλαξη των εναλίων αρχαίων, από συστάσεως της Ε.Ε.Α. αλλά και πριν από αυτήν, εμπεριέχεται στα γενικά καθήκοντα αστυνόμευσης των αρμοδίων Αρχών. Η συνεργασία της Ε.Ε.Α. με όλο το φάσμα των Αρχών αυτών, από τις Κεντρικές Υπηρεσίες τους έως την ελάχιστη μονάδα, υπήρξε και είναι διαχρονικά άψογη.

Ήδη ξεκίνησε η ανάδειξη των εναλίων αρχαιοτήτων φέτος, για πρώτη φορά με τα εγκαίνια του πρώτου πανελλαδικά Μουσείου Εναλίων Αρχαιοτήτων στο κτήριο «Πασά» στην Πύλο. Μια δεύτερη συλλογή, που εντάσσεται σε ένα γενικότερο θεματικό Μουσείο Σπογγαλιείας και Ναυτικής Παράδοσης, βρίσκεται σήμερα στην Νέα Κούταλη της Λήμνου. Στην προβολή των εναλίων αρχαίων στα νησιά εύρεσης αυτών πρέπει να συνυπολογιστεί, πέραν της συμμετοχής στο Μουσείο Νισύρου που προαναφέραμε, η οργάνωση επισκέψιμης συλλογής της Εφορείας σε κτίριο του Υπουργείου στην Ρόδο και η μεταφορά στο Μουσείο Καλύμνου, μετά την συντήρησή τους και την προσωρινή έκθεσή τους στο Φρούριο Πύλου και στο Ε.Α.Μ., των χάλκινων αγαλμάτων που ευρέθηκαν στην θαλάσσια περιοχή Καλύμνου, στο Μουσείο Καλύμνου, όπου και εκτίθενται. Το στοίχημά μας όμως είναι η υλοποίηση του Μουσείου Εναλίων Αρχαιοτήτων στο κτήριο του «ΣΙΛΟ» στον Πειραιά, που παραχωρήθηκε από τον ΟΛΠ για τον σκοπό αυτό.

Εσωτερική Διανομή:

1. Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού και Αθλητισμού
Τμήμα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
2. ΔΤΠΠΑ
3. Εφορία Εναλίων Αρχαιοτήτων
4. ΚΕ΄ ΕΠΚΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΦΩΤΟΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Από το πρωτότυπο...

Αθήνα... 2/10/12...